כדי שלא תהא חיה קופצת. על הגדר ליצטריך חריץ וכן חריץ: ולעביד חריץ. דהשתא נמי לא קפצה שהחריץ מרחיקה מן הגדר: **איידי דרווח.** שזה טפחים נכנסת לתוכו ונמשכת מעט לאחוריה וקופצת: **קיימא אשפתיה.** החיצונה: הכי גרסינן **כמה בין חריץ לבן חריץ טפח.** ומסקנא דברייתא הוא:

כדי שלא תהא חיה קופצת ולעביד חריץ ולא לעביד בן חריץ איידי דרווח קיימא בנויה וקפצה ולעביד בן חריץ ולא לעביד חריץ איידי דקטין קיימא אשפתיה וקפצה וכמה בין חריץ לבן חריץ טפח:

הדרן עלך בית כור

ז) **יש נוחלין** ומנחילין ויש נוחלין ולא מנחילין מנחילין ולא נוחלין לא נוחלין ולא מנחילין ואלו נוחלין ומנחילין א**האב** את הבנים והבנים את האב והאחין מן האב נוחלין ומנחילין האיש את אמו והאיש את אשתו ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין האשה את בניה והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא נוחלין והאחין מן האם לא נוחלין ולא מנחילין: **גמ'** מאי שנא דקתני האב את הבנים ברישא ליתני הבנים את האב ברישא חדא ב)דאתחולי בפורענותא לא מתחלינן ועוד

הדרן עלך בית כור

יש. קרובים שנוחלין את קרוביהם כשמתים וגם אם הם מתים מנחילין להם את ממונם דהיינו ששניהם נוחלין זה את זה. והאי דלא קתני יש נוחלין זה את זה היינו משום דבעי למיתני פיפא נוחלין ולא מנחילין תנא נמי ריש נוחלין ומנחילין: **ויש שנוחלין.** את קרוביהם אבל אם ימותו הם אין מנחילין לאותן קרובים שהן מורישיהן: **מנחילין ולא נוחלין.** הם לומה דאמרו בהו נוחלין ולא מנחילין מכלל דאיכא שאלו נוחלין אותם ולא מנחילין להן מיקרו מנחילין ולא נוחלין. וכגמ' [קיד:] מפרש למאי איצטריכו הכי תרי בני דהא חדא נפקא מכלל חבירתה: **האב.** נוחל את הבנים וגם מנחיל להם וכגון שאין לאותן הבנים זרע אז נוחל אותן האב אבל אם יש להם בנים הם קודמין לזקנם כדמפרש בגמ' [ע"ב]: **והבנים את האב.** נוחלין ומנחילין: **והאחין מן האב.** כגון לאותן ויוסף בני יעקב אע"פ שהן מלאה ורחל יורשים זה את זה בשביל שהן אחין וכגון שאת יעקב אביהן אבל אם יעקב קיים הוא קודם וכגון שאין להם בנים. ודוקא אחין מן האב דמשפחת אב קרויה משפחה כדילפינן כו' ג) [קט:]: **האיש נוחל את אמו.** אבל לא מנחיל שהרי קרובי האב יורשין אותו דמשפחת אם אינה קרויה משפחה [שם]: **והאיש את אשתו.** נוחל אותה כדנפקא לן בגמ' [קיא:]: ה"ג בסדר המשנה **ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין.** דבן נוחל את אחות אמו שהרי הוא בן מכת האם ואילו מתה דודתו בחיי אמו יורשתה וגם הוא יורש את אמו נמצא שבאו לידו נכסי דודתו: **ולא מנחילין.** דכשמת הבן אינו מנחיל לאחות אמו אלא לקרובי אביו דמשפחת אם אינה קרויה משפחה ועוד דאחות אמו היאך תירשנו הלא היא בתה מכת אחותה שהיא אמו של זה ולא האם יכולה ליורשו כדאמרן האיש את אמו נוחל ולא מנחיל קל וחומר שהיא לא תירש את בן אחותה. ובאחיות מן האב מיירי אבל אחיות מן האם אין נכדה בן אחותה יורש אותה דממשפחת אם הוא. ל"א ובני אחות בני אחותו של ראובן כגון בני דינה נוחלין אותו שהרי דינה יורשת את ראובן אחיה ובניה באין מכתה אבל לא מנחילין לראובן שהרי ראובן מכת אחותו דינה בא לירש אותן והלא דינה עצמה אין יורשתן כדאמרן דהאם אינה נוחלת את בנה אלא קרובי בעלה של דינה יורשין את בניה דמשפחת אב יורשת ולא משפחת אם. וזה נראה בעיני משום דקתני סיפא האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האם מנחילין ולא נוחלין וכל הך תלתא שמעינן להו מהכך תלת דהך בבא דנוחלין ולא מנחילין כדאמרינן בגמ' [קיד:] דהיינו הך דקפריך בגמ' דאחי האם היינו דבני אחות והלכך גרסי' בני אחות דהיינו נמי דאחי האם מנחילין את בן אחותם ולא נוחלין. ואי נמי גרסינן בני אחיות (ה) איכא לפרושי בבני אחיות כלומר בני אחיותיו של אדם נוחלין אותו אבל לא מנחילין הוא שם יורשן: **האשה את בניה והאשה את בעלה כו'.** בגמ' [שם] פריך דהיינו נמי הך בבא דנוחלין ולא מנחילין דמההיא שמעינן לה דהיינו הך: **לא נוחלין ולא מנחילין.** זה נזה אלא קרובי אביו של זה ואביו של זה יורשין אותו. וכל הך קרובים דקתני דיורשים זה את זה הנ"מ כשאין קרוב למת יותר מזה. גם הנהו קרובים דקתני כהן לא נוחלין ולא מנחילין כגון קרובים שמצד האם הני מילי שיש קרובים מצד האב היורשין אותו וקרובים לו יותר מקרובי האם ואע"פ שגם אמו ממשפחת אביו אבל אם אמו קרובה לו מצד משפחת אביו ואין לו קרוב מאביו שקרוב לו כמו אמו אז האם יורשת את הבן ואם אין האם בחיים קרובי האם יורשין אותו דהוי ליה משפחת אב דמכח קורבת אביו באין ליורשו כגון ראובן שנשא ברה בת אשר וילדה לו נפתלי ומת נפתלי ולא בנים הרי ראובן אביו יורשו ואם אין לו אב ונתמה את נחלתו לאחיו של נפתלי ואם אין לו אחין ונתמה נחלתו לאחי אביו דהיינו אשר אבי אמו ואם אין לו אחין לאביו דאין אשר קיים ונתמה את נחלתו לקרוב אליו נמצאת ברה דהיינו בני אשר אז בנות אשר אם אין לו בנים דהיינו ברה יורשת את בנה: **גמ' מאי שנא דתני.** כרישא דמתני' האב נוחל את הבן ומנחיל והלא בעת שנוחל האב לבנו נמצא שמת הבן בחיי האב ולא הניח הבן ההוא זרע ליורשו לפיכך אביו יורשו חז קלנה היא כשאדם מת בלא בנים וגם כשהאב רואה במיתת בנו והיה לו לתנא דמתניתין לפתוח הבן נוחל את האב שזה ברכה שימות האב ויקברנו בנו כדכתיב (בראשית מו) ויוסף ישית ידו על עיניך הבטיחו שיקברהו בנו: ועוד

מסורת הש"ס

ה) [מדרש כ: מיר כ.]. ו) [לעיל יד:]. ז) בפ"ה: כדילפינן בגמ'. ח) [פי' לקמן קיד: רשב"ם סד"ה אלא]. ט) פ"ה אחיו.

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה ולא מנחילין וכו' ואי נמי גרסינן בני אחיות. נ"ב אבל לקמן בדף קיד תלש ע"ב פירש בע"ת: (ב) תוס' ד"ה האב וכו' ולקמן נמי תבא ליה למנות: (ג) ר"ה ואחין וכו' היה יורש לבנו ופכשיו שאינו קיים הרי הוא יורש בקבר לסמיל לאחיו שהוא אחי אביו: (ד) באא"ר דנקט לה אגב:

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"ח מהל' נחלות הל' ל סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' רפו סעיף א:

רבינו גרשום

איידי דרווח החריץ ג' טפחים מפשכת עצמה בתוך החריץ לאחריה וקופצת חוץ ל) סמוך לגדר ומשום הכי צריך בן חריץ עדיין שמעכב: איידי דקטן. ג' טפחים קיימא החיה אשפתיה וקופצת לעבר אחר הלכך צריכי תרוייהו

כדי שלא תקפוץ:

הדרן עלך האומר לחבירו בית כור

יש נוחלין. שנוחלין אחרים והן עצמן מנחילין ממונם ליורשיו: **האב** את הבנים. שהאב יורש את הבנים והבנים יורשין את האב: ליתני הבנים יורשין את האב תחלה. משום דהרי טעמי איכא דהוה ליה למיתני הבנים את האב חדא משום דאתחולי לא ג) מתחלינן בפורענותא הוא שהבנים מחים בחיי אביהן והאב יורשן שמנהג העולם שהבן יורש האב ולא האב את

ל) לפאורה ל"ל וקופצת מתוך על הגדר וכו'. לו ד"ל וקופצת מתוך על הגדר. ג) נראה ל"ל דאתחולי בפורענותא לא מתחלינן דהאב את הבנים פורענותא הוא שהבנים וכו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com